

STORTINGET

Innst. 234 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:84 S (2024–2025)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Grunde Almeland, Ola Elvestuen og Alfred Jens Bjørlo om at Norge skal ta en europeisk lederrolle for Ukraina

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke den økonomiske støtten til Ukraina slik at Norge bruker inntil hele handlingsrommet i handlingsregelen, med mål om at Norge skal ta europeisk lederrolle for Ukraina. Dette inkluderer både militær og sivil støtte.
2. Stortinget ber regjeringen etablere en ordning for risikoavlastning for norske næringslivsaktører som ønsker å investere i Ukraina, i foreslått størrelsesorden 500 mill. kroner. Dette kan inkludere garantier, forsikringer og andre finansielle instrumenter for å redusere risikoen ved investeringer i et krigsrammet land.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne toll på jordbruksvarer importert fra Ukraina for å støtte landets økonomi og bidra til økt handel mellom Norge og Ukraina.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eigil Knutsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Bjørnar Skjæran, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Emilie Mehl, Ole André Myhrvold og Geir Pollestad, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Sigrid Zurbuchen Heiberg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til finansministerens uttalelse av 3. mars 2025, som er vedlagt denne innstillingen.

Komiteen viser til at partiene på Stortinget er enige om å øke støtten til Ukraina til 85 mrd. kroner i 2025. Dermed økes den samlede støtten i Nansen-programmet til 205 mrd. kroner. Komiteen viser videre til behandlingen av Prop. 107 S (2024–2025) Endringer i statsbudsjettet 2025 under Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet (økt støtte til Ukraina), jf. Innst. 227 S (2024–2025).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at Norge, i motsetning til EU, har valgt å opprettholde toll på vik-

tige ukrainske jordbruksvarer som korn. EUs reguleringer på dette området kalles «Autonomous Trade Measures» (ATM-er). Siden 2022 er det gjort visse innstramminger i ATM-er, men den norske regjeringens praksis er fortsatt strengere og innebærer mindre støtte til Ukraina enn EUs støtte gjør. Disse medlemmer mener at Norge må gjøre det som er mulig for å støtte Ukraina, og mener det ikke er riktig av Norge å være strengere enn resten av Europa. Disse medlemmer er klare over at lignende forslag er blitt stemt over i Stortinget i tidligere stortingssesjoner, men en ny parlamentarisk situasjon og en regjering som ifølge seg selv skal se framover, har aktualisert spørsmålet, og det er derfor naturlig å behandle forslagene på nytt. I en ny global situasjon med økte tollsatser og global handelskrig vil en slik lettelse også ses på som et viktig politisk signal ut over den faktiske betydningen det kan ha for Ukraina.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne toll på jordbruksvarer importert fra Ukraina for å støtte landets økonomi og bidra til økt handel mellom Norge og Ukraina.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at det også er andre behov enn ren militær støtte, og at det er flere ulike tiltak som i sum vil være med på å sikre Ukrainas frihet og motstandskraft. Disse medlemmer viser til at det er stor interesse og vilje i det norske næringslivet for å støtte Ukraina her og nå og bidra til gjenoppbyggingen av Ukraina etter at krigen er over, men at det er en stor økonomisk risiko forbundet med slike investeringer, og det er behov for en ordning som avlaster og hjelper norsk næringsliv i Ukraina ut over allerede eksisterende ordninger i Eksfin.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utvide ordningen med risikoavlastning for norske næringslivsaktører som ønsker å investere i Ukraina. I tillegg til økt økonomisk ramme for eksisterende ordning ber regjeringen fremme forslag om å inkludere garantier, forsikringer og andre finansielle instrumenter i ordningen.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Kristelig Folkeparti viser til Prop. 107 S (2024–2025) om økt militær støtte til Ukraina. Disse medlemmer mener primært at den norske militære støtten til Ukraina burde vært økt ut over de 50 mrd. kroner som foreslås i Prop. 107 S (2024–2025), men er samtidig glade for at Stortinget har samlet seg om å øke støtten

betydelig, og at økningen uavkortet skal gå til internasjonale initiativer og kjøp fra ukrainsk forsvarsindustri.

Disse medlemmer viser videre til at Ukraina har et stort og akutt behov for økonomisk støtte ut over det rent militære. Det finnes i dag mange private initiativ som enkelt kan oppskalere, men som har behov for ytterligere finansiering. Et av disse er Stiftelsen HMM Helsehjelp Ukraina, som opererer under navnet HMM Helsehjelp Ukraina, som kjøper inn medisinske kjøretøy og medisinsk utstyr til bruk i Ukraina. Disse ressursene er etterspurt av og skal leveres til The Ukrainian Medical Forces (det ukrainske forsvarrets sanitet) for å møte kritiske behov.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øremerke deler av den humanitære støtten til Ukraina til HMM Helsehjelp Ukraina og andre private initiativ og om nødvendig fremme forslag om en slik øremerking i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne toll på jordbruksvarer importert fra Ukraina for å støtte landets økonomi og bidra til økt handel mellom Norge og Ukraina.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utvide ordningen med risikoavlastning for norske næringslivsaktører som ønsker å investere i Ukraina. I tillegg til økt økonomisk ramme for eksisterende ordning ber regjeringen fremme forslag om å inkludere garantier, forsikringer og andre finansielle instrumenter i ordningen.

Forslag fra Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen øremerke deler av den humanitære støtten til Ukraina til HMM Helsehjelp Ukraina og andre private initiativ og om nødvendig fremme forslag om en slik øremerking i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

K o m i t e e n har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:84 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Grunde Almeland, Ola Elvestuen og Alfred Jens Bjørlo om at Norge skal ta en europeisk lederrolle for Ukraina – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 11. april 2025

Tuva Moflag

leder og ordfører

**DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref
2025/510

Vår ref
25/1065-

Dato
3. mars 2025

**Dokument 8:84 S (2024-2025) Representantforslag fra
stortingsrepresentantene fra Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Grunde
Almeland, Ola Elvestuen og Alfred Jens Bjørlo**

Jeg viser til brev fra Finanskomiteen 17. februar 2025, der det bes om min vurdering av representantforslag 84 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Grunde Almeland, Ola Elvestuen og Alfred Jens Bjørlo om at Norge skal ta en europeisk lederrolle for Ukraina. Under fremgår mine vurderinger av de tre representantforslagene.

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke den økonomiske støtten til Ukraina slik at Norge bruker inntil hele handlingsrommet i handlingsregelen, med mål om at Norge skal ta europeisk lederrolle for Ukraina. Dette inkluderer både militær og sivil støtte.

Vurdering

Regjeringen står fast ved vår forpliktelse til å støtte Ukraina i deres kamp for frihet og uavhengighet. Ukrainsk og europeisk sikkerhet henger tett sammen. Det er derfor i vår interesse at Russland ikke vinner frem med sin folkerettsstridige angrepskrig mot Ukraina.

Enigheten mellom alle partier på Stortinget om å utvide Nansen-programmet i fjor høst understreker at Norge er samlet i støtten til Ukraina. I 2025 er bevilgningen til Nansen-programmet økt til 35 mrd. kroner. 22,5 mrd. kroner skal gå til militær støtte og 12,5 mrd. til humanitær og sivil støtte. Programmet er forlenget med tre år og gjelder til og med 2030. Den samlede rammen for bidraget er dermed økt med 79,5 mrd. kroner fra 75 mrd. kroner til minst 154,5 mrd. kroner i perioden. Utvidelsen av Nansen-programmet legger til rette for en mer strategisk tilnærming til militær og sivil støtte til Ukraina og styrker Norges troverdighet

som en langsiktig og stabil alliert. Partiene på Stortinget er enige om at Norge fortsatt vil støtte Ukrainas forsvarskamp og gjenoppbygging så lenge Ukraina har behov for det. Støtten finansieres innenfor ansvarlige økonomiske rammer, i tråd med det finanspolitiske rammeverket.

Nansen-programmet skiller seg ut internasjonalt fordi det har enstemmig støtte i Stortinget, innebærer langsiktige forpliktelser og kombinerer militær og sivil støtte. At andre land også øker støtten, er positivt og viktig for Ukrainas forsvarskamp.

Regjeringen vurderer kontinuerlig hvordan Nansen-støtten kan innrettes for å oppnå størst mulig effekt. Videre følger regjeringen utviklingen i Ukraina tett og vurderer løpende behovene i dialog med ukrainske myndigheter og allierte land.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etablere en ordning for risikoavlastning for norske næringslivsaktører som ønsker å investere i Ukraina, i foreslått størrelsesorden 500 mill. kroner. Dette kan inkludere garantier, forsikringer og andre finansielle instrumenter for å redusere risikoen ved investeringer i et krigsrammet land.

Vurdering

Regjeringen har allerede opprettet en særskilt ordning for risikoavlastning for norske aktører som ønsker å investere i Ukraina. I statsbudsjettet for 2025 ble det opprettet en egen ordning under Eksportfinansiering Norge (Eksfin), med en ramme på 630 mill. kroner, for å avlaste risiko for norsk eksport og norske investeringer i Ukraina. På samme måte som under Eksfins andre eksportordninger, kan Eksfin avlaste både kommersiell og politisk risiko knyttet til en eksporttransaksjon og investering. Avlastning av politisk risiko kan for eksempel være at Eksfin gir garanti som sikrer at norsk aktør som investerer i Ukraina får erstatning dersom bygg eller anleggsmidler blir skadet som følge av krigshandlinger. Sammenlignet med Eksfins hovedordning, Alminnelig garantiordning, kan Eksfin ta høyere risiko i enkeltsaker, og har også anledning til å gi garantier uten å dele risikoen med en bank. For å være i tråd med internasjonalt regelverk, er det et krav om at Eksfins ordninger går i balanse på lang sikt. Det gjelder også Ukraina-ordningen.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne toll på jordbruksvarer importert fra Ukraina for å støtte landets økonomi og bidra til økt handel mellom Norge og Ukraina.

Vurdering

Ved behandling av Prop. 1 S Tillegg 2 (2022-2023) fremmet finanskomiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet de Grønne forslag om at «*Stortinget ber regjeringen innføre tollfrihet for varer fra Ukraina*», jf. Innst. 3 (2022-2023). Forslaget fikk ikke flertall i Stortinget.

Norge og de øvrige EFTA-statene undertegnet i 2010 en frihandelsavtale med Ukraina, som trådte i kraft 1. juni 2012. Sammen med frihandelsavtalen inngikk Norge en bilateral landbruksavtale med Ukraina. Frihandelsavtalen sikrer Ukraina full tollfrihet for industrivarer og markedsadgang for viktige ukrainske landbruksvarer.

Forhandlinger om en oppdatering av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina ble påbegynt i april 2024 og ferdigstilt 2. desember 2024. Den oppdaterte avtalen erstatter både frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksavtalen fra 2010. I den oppdaterte avtalen gir Norge tollforbedringer tilsvarende det som gis i frihandelsavtaler Norge har inngått de senere årene.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jens Stoltenberg', with a horizontal line underneath.

Jens Stoltenberg

